

A black and white photograph of a person wearing glasses and a striped shirt, working with electronic equipment. They are using a multimeter and various cables on a desk. The image is partially covered by a blue semi-transparent rectangle on the left side, which contains white text.

RESUME

→ **ERHVERVSSKOLER
PÅ NYT ARBEJDE**

– SAMSPIL MED
VIRKSOMHEDER
OM INNOVATION
OG VÆKST

CEFA

VI FREMMER VIDEN

OM UNDERSØGELSEN

DEAs undersøgelse er baseret på et spørgeskema sendt ud til alle uddannelseschefer på de erhvervsskoler, der udbyder erhvervsgymnasiale uddannelser, erhvervsuddannelser og efter- og videreuddannelsesforløb.

Vi bruger betegnelsen uddannelseschef som en samlet betegnelse for kursuschefer, uddannelsesledere, uddannelseschefer, rektorer og enkelte direktører (primært fra de små erhvervsskoler). En uddannelseschef er typisk placeret som den daglige leder af en afdeling, der dækker et af uddannelsesområderne: HHX, HTX, EUD eller VEU. På nogle skoler er én uddannelseschef ansvarlig for mere end ét uddannelsesområde – og har besvaret spørgeskemaet med afsæt i sin funktion som ansvarlig for flere områder. Det betyder, at undersøgelsens svar godt kan variere mellem uddannelseschefer fra samme skole, og at svarerne ikke er udtryk for tilstanden på de enkelte skoler, men i stedet på afdelingsniveau.

55 pct. af landets uddannelseschefer har besvaret spørgeskemaet. 94 pct. af erhvervsskolerne er repræsenteret i undersøgelsen

I undersøgelsen afdækker vi tre forskellige aspekter af viden-udvikling og innovationssamarbejde mellem erhvervsskoler og virksomheder: innovation og forretningsudvikling, der handler om at udvikle produkter og metoder; iværksætteri, både blandt skolens elever og kursister og endelig; virksomhedstilpassede uddannelsesforløb, som er efter- og videreuddannelsesforløb designet i et fællesskab mellem en erhvervsskole og en virksomhed.

REDAKTION:

Lea Høxbroe Jeppesen, projektassistent, DEA
Magnus Balslev Jensen, konsulent, DEA
Karina Ramslov, konsulent, DEA

Undersøgelsen er gennemført i samarbejde med Danske Erhvervsskoler

ISBN: 978-87-90772-39-0

UDGIVER: DEA

FOTO: Nicolai Perjesi

DATO FOR UDGIVELSE: 17. januar 2012

TRYK: P.E.Offset

DESIGN: kroyergrafik.dk

ET UUDNYTTET INNOVATIONSPOTENTIALE

De danske erhvervsskoler er en blind makker i innovationsdebatten. Men skolerne ligger inde med ressourcer, der kan styrke innovationen i små og mellemstore virksomheder:

Erhvervsskolerne har altid opereret i en tæt kontakt med det lokale erhvervsliv. Virksomhedernes medarbejdere bliver opkvalificeret i efter- og videreuddannelsessystemmet, og skolernes elever er i praktik i virksomhederne. Erhvervsskolerne har et indgående kendskab til udfordringerne i lokalområdets virksomheder, og de har samtidig lærerkræfter med kompetencer til at omsætte ny viden og forskning til praktisk anvendelse.

Og det er der behov for: For mange små og mellemstore virksomheder er i dag ikke tilstrækkeligt innovative og udnytter dermed ikke det potentiale for produktivitetsudvikling, der kan være i nytænkning og udvikling.

Hvis vi i Danmark skal styrke produktiviteten og ikke se os overhalet af fremadstormende økonomier, er det nødvendigt, at vi forholder os til, hvordan vi udnytter potentialet i det eksisterende bedre.

I den undersøgelse, du sidder med i hånden, ser vi på, hvordan nogle erhvervsskoler inden for allerede givne rammer udnytter de ressourcer, de hver især har, til blandt andet at innovere produkter, metoder og forretningsgange i virksomheder og til at støtte opstart af nye, produktive virksomheder.

Når erhvervsskolerne arbejder sammen med virksomhederne om innovation, betræder de samtidig stier, der ligger uden for deres egentlige forpligtelse til

uddannelse af elever og kursister. Men det er ikke skønne spildte kræfter: Denne undersøgelse viser, at mange uddannelseschefer oplever, at samarbejdet styrker fagligheden og erhvervsrelevansen i deres uddannelsesudbud, motivationen blandt både elever, kursister og undervisere og ikke mindst skolernes image i lokalområdet.

I dette resume finder du de vigtigste resultater af DEAs undersøgelse blandt uddannelseschefer på erhvervsskolerne, og bagerst finder du DEAs ideer til, hvordan endnu flere skoler kan udnytte deres innovationspotentiale og bidrage til vækst i erhvervslivet.

Hele undersøgelsen kan downloades eller bestilles på www.dea.nu

God læselyst!

Stina Vrang Elias,
adm. direktør, DEA

Bjarne Lundager Jensen,
vicedirektør, DEA

→ DEAs NYE UNDERSØGELSE VISER ...

... at næsten alle uddannelseschefer på erhvervsskolerne ser skolerne som en aktiv medspiller i erhvervslivet. Og en stor del af cheferne ser skolerne som virksomhedernes sparringspartnere for innovation og bidragsydere til udvikling og værdiskabelse i erhvervslivet – også selvom det ligger ud over skolens primære opgave:

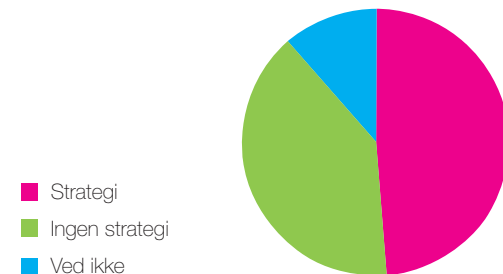
- 97 pct. af uddannelsescheferne mener, at erhvervsskolerne skal være aktive medspillere i erhvervslivet.
- 84 pct. mener, at det er erhvervsskolernes opgave at bidrage til innovation og vækst i erhvervslivet.
- Dog er der fortsat 16 pct., som i stedet mener, at skolerne alene bør fokusere på uddannelse af elever og kursister.

KUN HALVDELEN HAR EN STRATEGI FOR INNOVATION I ERHVERVSLIVET

Undersøgelsen viser også, at mens nogle afdelinger er langt fremme, er andre knap kommet fra start:

- Hos 40 pct. af uddannelsescheferne har de ikke en strategi for at bidrage til innovation i erhvervslivet – og yderligere 11 pct. ved ikke, om de har en strategi for området.
- En strategi for området gør en forskel: Afdelingerne med en strategi har prioriteret tiltag for at bidrage til innovation i virksomhederne højere end afdelinger, der ikke har en strategi.

Figur 1: Strategi for bidrag til øget innovation og vækst i erhvervslivet

NUL-ENERGIHUSET

EUC Nordvest udbød i 2010 en arkitekttegnekonkurrence blandt skolens HTX-elever om at tegne og teknisk specificere et såkaldt nul-energihus.

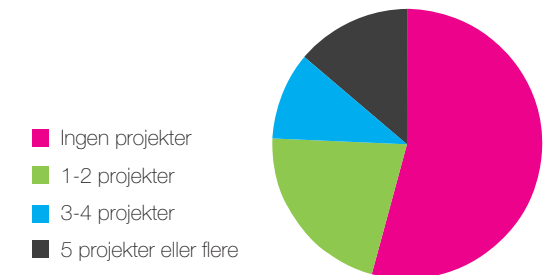
Siden har elever på erhvervsuddannelserne samt diverse tømrere, murere, elektrikere, VVS-installatører med flere arbejdet på at opføre huset. De færdiguddannede håndværkere har arbejdet gratis på huset, men er til gengæld blevet introduceret for nye metoder og ny viden om den seneste teknologi inden for energivenligt byggeri – et forretningsområde, som er ved at vinde mere og mere indpas i byggeriet.

Skolens elever har samtidig fået en praksisnær og kreativ undervisning.

OG MERE END HALVDELEN HAR IKKE LAVET PROJEKTER MED VIRKSOMHEDER OM INNOVATION

- 54 pct. af uddannelsescheferne har ikke været engageret i innovationsprojekter med virksomheder inden for de seneste to år. De resterende har mindst gennemført ét projekt i dette tidsrum.
- Det er særligt de små skoler, der involverer sig i udviklingsprojekter med virksomhederne. De store skoler organiserer sig i højere grad i brancheskoler, der målretter skolens kompetencer til virksomhedernes behov.

Figur 2: Antal projekter med virksomheder om innovation og vækst

Mange skoler indgår i forskellige netværk med virksomhederne, men få prioriterer konkrete tiltag og samarbejdsprojekter, der kræver et større engagement og prioritering af ressourcer:

- Hos 20 pct. af uddannelsescheferne har man oprettet et erhvervskontor, der fungerer som virksomhedernes indgang til skolen, og hos 30 pct. har man organiseret sig i brancheskoler, der orienterer sig mod erhvervslivets forskellige brancher.
- Kun 13 pct. af uddannelsescheferne tilbyder deres elever et inkubatormiljø.
- Netværk med erhvervslivet bliver prioriteret af en stor del af skolerne: 65 pct. af uddannelsescheferne indgår i netværk med virksomheder, og 53 pct. holder konferencer eller messer med erhvervslivet.

THE RANCH

Hos Viden Djurs i Grenå har man etableret et iværksætterhus for unge spiludviklere. The Ranch, som huset hedder, er et inkubator-miljø, der giver eleverne mulighed for at starte egen virksomhed med kontorplads, konsulentbistand samt adgang til den nyeste teknologi inden for spiludvikling.

Der er allerede fem virksomheder etableret i huset. En af dem er virksomheden ClearCUT Games I/S, som har udgivet spillet Cado på Apples Internationale Appstore og modtaget en støtte på 100.000 kr. fra Det Danske Filminstitut.

The Ranch er støttet af EU's interreg IV A-program og Region Midtjyllands vækstforum.

IKKE KUN EN GEVINST FOR VIRKSOMHEDERNE

Det umiddelbare afkast af skolernes bidrag til innovation i virksomhederne synes at være hos virksomhederne. Men skolernes egne gevinster ved samarbejdet er ikke til at tage fejl af:

- Over 80 pct. af uddannelsescheferne mener, at samarbejdet styrker fagligheden og erhvervsrelevansen på erhvervsskolerne.
- 75 pct. af uddannelsescheferne oplever, at samspillet med virksomhederne styrker elever og kursisters motivation, og 60 pct. oplever, at det styrker undervisernes motivation.
- Endelig er det et argument for uddannelsescheferne, at samarbejdet styrker erhvervsskolernes position i det lokale erhvervsliv, og at de af virksomhederne bliver opfattet, som en vigtig medspiller til udvikling og innovation.

BARRIERER FOR SAMARBEJDE OM INNOVATION

Erhvervsskolerne har altså gode grunde til at engagere sig mere i virksomhedernes innovationsudfordringer. Også selvom der ligger forhindringer på vejen for samarbejdet:

- 86 pct. af uddannelsescheferne oplever, at virksomhederne ikke er klar over, at erhvervsskolerne kan være en udviklingspartner og bidrage til nye innovative løsninger.

- Op mod 76 pct. mener ikke, at skolen har ressourcer til at påtage sig rollen. Der mangler tid og penge til f.eks. at kunne oprette et inkubator-miljø, organisere sig i brancheskoler eller indgå projektsamarbejde med virksomheder.
- Erhvervsskolernes succes bliver ikke vurderet på den værdi de virksomhedstilpassede uddannelses-forløb skaber i virksomhederne.
- 76 pct. af uddannelsescheferne mener, at det er en barriere for iværksætteri, at skolerne ikke bliver tænkt ind i politiske strategier for området. Og 68 pct. oplever det som en barriere, at skolen ikke bliver vurderet på deres evne til at skabe nye virksomheder.
- På tværs af iværksætteri, innovationsprojekter og efter- og videreuddannelse oplever ca. 40 pct. af uddannelsescheferne, at undervisernes overenskomster står i vejen for, at skolen kan bevæge sig ud over dens primære formål og mod et stærkere samarbejde med erhvervslivet om innovation.

HVORDAN KOMMER VI VIDERE?

Undersøgelsens resultater peger på, at der er et stort potentiale for at styrke erhvervsskolernes engagement i virksomhedernes innovationsarbejde: Skolerne vil gerne samspillet med erhvervslivet, der findes gode eksempler at tage ved lære af – men langt fra alle gør noget endnu.

STRATEGI FOR ØGET SAMSPIL OM INNOVATION

I dag svarer kun halvdelen af uddannelsescheferne på erhvervsskolerne, at de har en strategi for øget samspil med erhvervslivet om innovation. Og samtidig viser undersøgelsen, at en strategi for området gør en forskel for, hvor engageret skolen er i at bidrage til innovation i virksomhederne. Første skridt til handling er at tage en strategisk beslutning herom:

- Alle erhvervsskoler bør udvikle en strategi for at bidrage til innovation i erhvervslivet.
- Sektoren bør udarbejde en national strategi for samspil med erhvervslivet om innovation og vækst.

ØKONOMISKE INCITAMENTER OG MULIGHEDER SKAL TILSKYNDE ERHVERVSSKOLER OG VIRKSOMHEDER TIL MERE SAMARBEJDE

Erhvervsskolerne opererer inden for stramme, økonomiske rammer, hvor de finder det vanskeligt at prioritere tiltag for at skabe innovation i erhvervslivet. Samtidig oplever uddannelsescheferne, at virksomhederne ikke er klar over erhvervsskolernes kompetencer og ikke ser skolerne som mulige samarbejdspartnere for innovation. Der er derfor brug for økonomiske incitamer, der kan fremme samspillet og samtidig legitimere skolernes rolle som innovationspartnere over for virksomhederne.

En måde at imødekomme disse barrierer vil være at udbrede videnkuponordningen til også at gælde erhvervsskolerne. I dag kan små og mellemstore virksomheder få offentligt tilskud til udviklingsprojekter med forskningsinstitutioner gennem denne videnkuponordning. Det kunne også gælde erhvervsskolerne:

- Virksomhederne bør kunne indløse videnkuponer hos erhvervsskolerne.

I dag har erhvervsskolerne adgang til en række puljer mv., der kan bidrage til at finansiere innovationsprojekter med erhvervslivet, men få har overblik over mulighederne og gør derfor ikke brug af midlerne:

- Ministeriet for Børn og Undervisning bør skabe et overblik over, hvilke muligheder erhvervsskolerne har for at søge støtte til samspil med erhvervslivet om innovation.

BIDRAG TIL INNOVATION I ERHVERVSLIVET SKAL VÆRE EN DEL AF ERHVERVSSKOLERNES FORMÅL

Undersøgelsen viser, at uddannelsescheferne oplever en manglende politisk opmærksomhed om skolernes bidrag til innovation i virksomhederne. Da man i 1990’erne ønskede at styrke universiteternes bidrag til innovation i erhvervslivet, indskrev man i universitetslovens formålsparagraf en forpligtelse til at bidrage til fremme af vækst og udvikling i samfundet, og oprettede i den forbindelse en række ordninger, der kunne understøtte dette – som eksempelvis videnkuponordningen.

Hvis erhvervsskolernes innovationspotentiale skal udnyttes til fulde, kræver det en stærkere politisk prioritering af området og en lignende ændring af formålsparagraffen:

- Erhvervsskolernes formål bør inkludere et bidrag til innovation i erhvervslivet. Og denne forpligtelse bør følges op af ordninger, der tilskynder både skoler og virksomheder til samarbejde.

Tænk tanken DEA skaber viden om sammenhængen mellem danske virksomheders konkurrenceevne og samfundets investeringer i uddannelse, forskning og innovation.

DEA leverer evidensbaserede analyser, netværk og samarbejdsprojekter, som er fri af særinteresser. På den baggrund bidrager DEA til at tilvejebringe den nødvendige viden, som kan gøre vidensamfundet til en realitet.

VI FREMMER VIDEN